

RONEL FOSTER, YVES T'SJOEN, E.A.

Over grenzen

828.1 / NEDERLANDSE POËZIE / VLAAMSE POËZIE / AFRIKAANSE POËZIE

Binnen het kader van een grensoverschrijdend project dat gedragen wordt door wetenschappelijke onderzoekers aan de universiteiten van Stellenbosch, Gent en Amsterdam, worden in *Over grenzen* 16 gevallenstudies gepresenteerd over het literaire verkeer tussen Afrikaanstalige en Nederlandstalige dichters in Zuid-

Afrika, Vlaanderen en Nederland na de Tweede Wereldoorlog. Het vertrekpunt voor dit onderzoek was voor de samenstellers Ronel Foster, Yves T'Sjoen en Thomas Vaessens de vaststelling dat "over de grenzen heen, grenzen van ruimte en talen, kruisbestuivingen [zouden] worden bestudeerd tussen Afrikaanstalige en Nederlandse literatuur." Het zal iemand die al enigszins vertrouwd is met de literatuur uit Zuid-Afrika dan ook niet verwonderen dat de figuur van de in 2007 overleden Elisabeth Eybers een prominente plaats inneemt in de bijdragen. Ena Jansen verdiepte zich in de receptiegeschiedenis van de bundel 'Versamelde gedigte' van Eybers, die in 1957 verscheen bij Van

Draye

van de natie

open in Vlaanderen

1914

1914

Oorscot. Lina Spies onderzoekt specifiek de verwantschap tussen de oeuvres van Eybers en M. Vasalis, terwijl het onderzoekersduo H.P. Van Coller en B.J. Odendaal specifiek nagaat hoe de 'oorgrens-funksionering' bij Eybers, die in Nederland in het Afrikaans bleef schrijven, dient opgevat te worden. Ooit schreef Eybers: "Aan ongepaste blootstelling verwant / is die digkuns as dit skaamteloos paradeer, / waggelend op stelte, luidspreker in hand." Poëzie moet volgens haar in stilte worden ervaren. Boeiend is de hiermee contrasterende visie die aan bod komt in het artikel van Jacomiën van Niekerk, die de 'performativiteit' onderzoekt van het werk van Antjie Krog en Tom Lanoye. Verder wordt ook ingegaan op de ontwikkeling van de smartlap en de waardering voor dit genre in het Nederlands en het Afrikaans,

de elegische poëzie, humor in de poëzie, en het motief van 'het huis' of 'thuis' in de naoorlogse dichtkunst. Een aantal bijdragen focust ook nadrukkelijk op gevallen van specifieke beïnvloeding en/of verwantschap. Zo ontwaart Rensia Robinson een voorbeeld van 'poëtische transformatie' in de manier waarop het gedicht 'Ballade van die digter' van T.T. Cloete verwijst naar de 'Ballade van den boer' van J.W.F. Werumeus Buning. Dorothea van Zyl richt haar aandacht dan weer op 'grensoverschrijdende passie' in het werk van Antjie Krog en Anna Enquist. In bepaalde gevallen dient 'over grenzen' ook letterlijk geïnterpreteerd. Yves T'Sjoen reconstrueert de 'zending' die Karel Jonckheere in 1948 naar Zuid-Afrika bracht.

Over grenzen biedt een boeiend en vaak verrassend, zij het uiteraard onvolledig overzicht van de interactie tussen Afrikaanstalige en Nederlandstalige dichters en hun poëtische opvattingen.

[Jooris Van Hulle]

Acco Leuven, 2009, 423 p. : ill., . ISBN 9789033473555

De Leeswolf november '09